

Vzrejna komisija za ovčarske in pastirske pasme:

Mirja Lapanja – predsednica , podpisovanje paritev za britanske ovčarske pasme;

Katja Krajnc – članica, podpisovanje paritev za ostale ovčarske pasme;

Alenka Pokorn – članica;

Tadej Nagode – član;

Katja Marinček – članica;

Lidija Okleščen – članica.

Vzrejni pravilnik za ovčarske in pastirske pasme (brez nemškega ovčarja)

1. Člen

Vzrejni pravilnik za pasme ovčarskih in pastirskih pasem (brez nemškega ovčarja, v nadaljevanju brez NO), v nadaljevanju »pravilnik«, povzema in dopolnjuje določila Pravilnika o strokovnem delu KZS in Pravilnika FCI o vzreji pasemskih psov, ob upoštevanju veljavne zakonodaje Republike Slovenije o Zaščiti živali. Pravilnik določa predvsem posebne zahteve za vzrejo psov pasem FCI I. skupine, sicer pa veljajo splošna določila obeh omenjenih pravilnikov in zakonskih zahtev.

2. Člen

Za vzrejo ovčarskih in pastirskih pasem (brez NO) je pristojna Vzrejna komisija (v nadaljevanju VK) Slovenskega kluba za ovčarske in pastirske pasme – Klub 1.

3. Člen

Pravilnik temelji na določilih:

- Pravilnika o strokovnem delu KZS,
- Statuta Klub 1,
- Relevantne zakonodaje s področja zaščite živali.

4. Člen

VK:

- Vodi vzrejo v skladu s standardom pasem,
- Organizira vzrejne preglede,
- Skrbi za strokovno izobraževanje sodniških pripravnikov in vzrediteljev,
- Preverja zadovoljivost pogojev za vzrejo. Osnovni zahtevi sta pravilna oskrba legla in stik mladičev z ljudmi. Za preverjanje se lahko pooblasti vzrejnega referenta.

VK kot strokovno telo kluba, je na razpolago vzrediteljem in članom za vsa vprašanja v zvezi z vzrejo in sicer na ozemlju celotne države.

K osnovam svetovanja spadajo vzrejni pregledi, srečanja vzrediteljev, klubska srečanja, predavanja in informacije.

5. Člen

Vzrejni referenti so dolžni sodelovati z VK.

Dolžnosti vzrejnega referenta so:

- Da z nasveti pomaga vzreditelju;
- Da po opravljenem čipiranju pošlje kopijo prijave legla VK;
- Da obvesti VK o morebitni netipičnosti mladičev ali drugih nepravilnostih v leglu.

6. Člen

Vzrejna komisija organizira praviloma dva (2) vzrejna pregleda v tekočem letu. Za udeležbo na vzrejnem pregledu (v nadaljevanju VP) se morajo udeleženci predhodno obvezno **elektronsko prijaviti**. Obvestilo za vzrejni pregled je objavljeno na spletni strani kluba, v klubskih obvestilih, v reviji Kinolog, nove lastnike pa se lahko obvesti tudi s posebnim obvestilom. Na VP VK lahko organizira tudi telesno ocenjevanje.

Psa, ki se zaradi opravičenega razloga VP ne more udeležiti, lahko VK izredno telesno oceni in vzrejno pregleda. Stroške izredne telesne ocene in izrednega VP, ki ga opravi vsaj dva člana VK, nosi lastnik psa, ključno z vsemi davčnimi obveznostmi.

Na rednem VP morajo sodelovati najmanj trije (3) člani VK (izjemoma dva). Odločitev VK na VP je dokončna. Na vzrejno prepoved je mogoča pritožba le, če bi bila kršena pravila in/ali le bi bila storjena strokovna napaka. Pritožba se poda v pisni obliki, najkasneje v roku 8 dni po vzrejnem pregledu, na naslov VK.

7. Člen

Na VP mora lastnik psa prinesiti original in fotokopijo rodovnika, fotokopijo telesne ocene (če jo že ima) in morebitna veterinarska potrdila oziroma izvide, ki so predvidena za pasmo. Pred vzrejnem pregledom mora biti pes vpisan v SLR. Če pes na dan VP nima vseh zahtevanih dokumentov, VK izda vzrejno dovoljenje, ko lastnik dostavi vse potrebne dokumente.

8. Člen

Pogoji za udeležbo na VP so:

- Minimalna starost psa/psice 15 mesecev;
- Vpis v SLR;
- Ocena zunanosti najmanj DOBRO (3), pridobljena na specialni razstavi ali na ocenjevanju zunanosti v okviru vzrejnega pregleda;
- Opravljene za pasmo zahtevane zdravstvene teste.

9. Člen

Slikanje kolkov in komolcev je obvezno za naslednje pasme: **borderski ovčar, belgijski ovčarji, staro angleški ovčar – bobtail, beli švicarski ovčar, beauceron, briard, flandrijski govedar, avstralski ovčar**. Za pasmo **škotski ovčar** je obvezno slikanje kolkov.

Slikanje kolkov in komolcev je priporočljivo tudi za ostale pasme.

Slikanje je obvezno za pse pri katerih se na VP ugotovi funkcionalno kakor koli omejeno gibanje, česar ni moč pripisati dokumentirani poškodbi.

Slikanje kolkov in komolcev opravi v Sloveniji licenciran veterinar, ki je pred slikanjem dolžan preveriti identiteto psa na podlagi originalnega rodovnika. Rezultate slikanja se odčitajo pri Veterinarski zbornici Slovenije.

Vsem psom z ocenjenimi kolki »C« se podeli pogojno vzrejno dovoljenje za eno (1) leglo. Morebitne izjeme obravnava VK posamezno za vsakega psa, na podlagi drugih rezultatov in kvalitet psa.

10. Člen

Obvezni zdravstveni testi za pridobitev vzrejnega dovoljenja so:

Borderski ovčar – genetski test za CEA;

Avstralski ovčar – testiranje oči relevantnih testov;

Belgijski ovčarji – genetski test na Cerebelarno Ataksijo tip 1 (SDCA1) in tip 2 (SDCA2),

Škotski ovčar, Avstralski ovčar, Beli švicarski ovčar, Valižanski ovčar Pembroke, Češko Slovaški Vlčak
– genetski test na DM (Degenerativna Mielopatija);
Valižanski ovčar Pembroke – testiranje na vWd1 (Von Willebrandova bolezen tip 1);
Valižanski ovčar Pembroke – testiranje na prisotnost obolenja EIC (preobremenitveni kolaps).

Naslednji zdravstveni testi so priporočljivi za pasme:

- **Borderski ovčar** - EAOD (Early Adult Onset Deafness)
- **Borderski ovčar** - Letni fizični test za katarakto
- **Borderski ovčar** - Genetski test za glaukom
- **Borderski ovčar** - OCD (slikanje ramenskega sklepa)
- **Škotski ovčar** - PRA cd2 in CEA

Za vse pse testirane na kateri koli genetski test z rezultatom »AFFECTED« ali »CARRIER« se zahteva, da se pari s »CLEAR« partnerjem. V kolikor v določeni pasmi za določeno bolezen (npr. test za DM – Valižanski ovčar Pembroke) primanjkuje genetska baza CLEAR psov, lahko vzrejna komisija na podlagi utemeljene prošnje odobri paritev drugačnih kombinacij. V nobenem primeru ni dopustna paritev dveh AFFECTED staršev.

Odvzem genetskega materiala za testiranje lahko opravi le veterinar, ki je dolžan pred odvzemom preveriti identiteto psa na podlagi originalnega rodovnika psa.

11. Člena

Za belgijske ovčarje se kot pogoj za pristop k vzrejnemu pregledu zahteva uspešen opravljen najmanj izpit B BH in uspešno opravljen test strelomirnosti, ki se ga opravi na vzrejnem pregledu.

12. Člen

Vzrejno dovoljenje (v nadaljevanju VD) velja dve leti. Po dveh letih se mora pes ponovno udeležiti VP, na katerem se mu lahko podeli trajno VD.

VD začne veljati, ko je pes/psica dopolnil predpisano minimalno starost za parjenje.

VD preneha:

- Če se ne podaljša,
- Če se ga na osnovi določil vzrejnega pravilnika odvzame.

13. Člen

VK ovrednoti primernost psa za vzrejo z naslednjimi ocenami:

A – PRIMEREN ZA VZREJO

B – POGOJNO PRIMEREN ZA VZREJO

C – VZREJNA PREPOVED

Na presojo o primernosti psa za vzrejo vpliva:

- Značaj (obnašanje psa);
- Telesna kondicija in sposobnost za vzrejo;
- Skladnost psa s standardom.

Oceno B prejme pes, ki ima hibe omenjene v pasemskem standardu, vendar je še primeren za vzrejo, kot tudi psi, ki niso v zadostni fizični ali psihični kondiciji za vzrejo. Psu/psici se odobri eno (1) paritev/leglo, VK pa določi pogoje pod katerimi se vzrejno dovoljenje podaljša.

14. Člen

Vzrejno prepoved dobijo psi, če so na vzrejnem pregledu ugotovljene naslednje hibe:

- Nepopolno spolovilo;
- Nepravilen ugriz;
- Izrazita plahost, nemirnost ali popadljivost;
- Hibe, ki so v standardu navedene kot izključitvene;
- Gluhost;
- Znani prenašalci prirojenih hib;
- Kolčna displazija D ali slabše;
- Komolčna displazija 2 ali slabše.

15. Člen

Pse/psice se v vzreji lahko uporabi od starosti dalje:

- PES od 15 mesecev dalje;
- PSICA od starosti 18 mesecev dalje.

Psico parimo do dopolnjenega osmega (8) leta starosti, pse pa dokler imajo normalen spolni nagon in ustrezno kondicijo.

Psica ima lahko eno leglo v koledarskem letu. Pri tem je potrebno upoštevati naslednje določilo zakonodaje s področja zaščite živali:

- Na podlagi ZAKONA O ZAŠČITI ŽIVALI (Uradni list RS št. 43/07) je minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano izdal PRAVILNIK O ZAŠČITI HIŠNIH ŽIVALI (Uradni list RS 51/09), kjer v 11. členu govori o parjenju psic in mačk. Citiramo: **1)** Psice in mačke je dovoljeno pariti tako, da obdobje med dvema zaporednima kotitvama pri **isti samici ni krajše od 290 dni, v nasprotnem primeru se šteje, da gre za preobremenjevanje živali** v skladu z zakonom, ki ureja zaščito živali. Krajše obdobje med kotitvami je dovoljeno le, če so samice imele le enega ali dva mladiča. **2)** Psice in mačke, ki so bile parjene pa se niso obrejile, so zavrgle ali so kotile vse mrve mladiče, se lahko pariyo v naslednjem ciklusu. **3)** Za preobremenjevanje živali se šteje tudi, če psica ali mačka koti pred 14. mesecem starosti. Konec citata

V primeru, ko ima psica več kot 8 mladičev v enem leglu, VK odredi vzrejni premor za psico. Vzrejni premor traja 12 mesecev.

Izjeme po predhodni pisni prošnji obravnava in potrdi VK, ki tudi določi pogoje.

16. Člen

Vzreditelj je oseba, ki je lastnik psice v času kotitve. V primeru, ko lastnik odstopi psico drugi osebi v namen vzreje, je treba ob prijavi paritve oz. legla predložiti tudi pisni odgovor o prenosu pravice do vzreje. V dogovoru morajo biti navedene pravice in obveznosti obeh oseb in naveden čas, v katerem mora začasni lastnik vrniti psico in njene dokumente prvotnemu lastniku. V primeru, da gre za psico iz druge države, jo je treba pred leglom vpisati v SLR, VK pa mora opraviti vzrejni pregled. Enako velja tudi za odstopno pravico za psa plemenjaka.

17. Člen

Čipiranje mladičev se opravi med 7. in 8. tednom starosti mladičev. Čipiranje opravi veterinar. Mladiči morajo biti ob oddaji novim lastnikom, najkasneje pa do starosti treh mesecev, ustrezno označeni (čipirani).

18. Člen

Vzreditelj lahko pari psico le z ustreznim plemenjakom, ki si ga lahko izbere sam in upošteva nasvete vzrejne komisije. Lastnika para za paritev predvidenih psov sta dolžna pred paritvijo preveriti, ali so izpolnjeni vsi predpisani administrativni pogoji v zvezi s paritvijo. Praviloma se smejo pariti psi-psice, ki niso v sorodu vključno do tretje generacije. Parjenje v sorodstveni zvezi lahko odobri VK na prošnjo vzreditelja, v kateri mora biti navedeno, s kakšnim namenom in kaj pričakujemo v takšni kombinaciji. Vzreditelj mora prijavo paritev najkasneje v dvajsetih dneh po opravljeni paritvi na predpisanem obrazcu (PRIJAVA PARITVE). Dostaviti VK. Pri paritvah v drugih državah mora priložiti še fotokopijo rodovnika tujega plemenjaka, fotokopijo ocene zunanosti in/ali vzrejnega dovoljenja plemenjaka in ustrezna dokazila o zdravstvenih testih, v kolikor so predpisana za pasmo. Priporočljivo je, da se glede skočnine dogovorita lastnika psa in psice pred paritvijo pisno ter tudi o ponovitvi eventualno neuspele paritve v primeru, da se skočnina plača neposredno ob paritvi. Vzreditelj mora skupaj z vzrejnim referentom izpolniti prijavo legla na predpisanem obrazcu (PRIJAVA LEGLA) v 4 izvodih, ki jih vzrejni referent najkasneje v 30 dneh dostavi na KZS (2 izvoda), VK (1 izvod), enega obdrži vzreditelj. Tudi v primeru, da legla ni, vzreditelj o tem obvesti SK.

Dolžnosti vzreditelja so:

- Da skrbi za dobro zdravstveno in kondicijsko stanje psice, vitalnost mladičev ter njihove optimalne nastanitvene in zoohigienske razmere;
- Da skrbi za kakovostno vzrejo, skrbno neguje ter hrani mladiče in jih primerno socializirane pripravi za oddajo novim lastnikom;
- Da pred oddajo mladičev očisti mladiče vseh notranjih in zunanjih zajedalcev in poskrbi za vsa potrebna preventivna cepljenja mladičev po sodobnih veterinarskih navodilih;
- Da pri vzreji upošteva vse predpise in sklepe VK;
- Da sodeluje z VK in vzrejnim referentom;
- Da v predpisanem roku in v celoti poravnava vse svoje finančne obveznosti;
- Da vzreja mladiče s priznanim in veljavnim rodovnikom KZS, ne sme pa vzrejati psov brez rodovnika katere koli pasme;
- Da se udeležuje vseh izobraževalnih prireditev, ki jih organizira VK klub ali KZS;
- Da takoj po prodaji obvesti VK in KZS o naslovih novih lastnikov mladičev;
- Prodaja mladičev preko preprodajalcev in trgovcev s psi ni dovoljena;
- Od vzrediteljev pričakujemo upoštevanje nasvetov, priporočil in opozoril VK;
- Vzreditelj spremlja informacije glede ocen zunanosti, razstav psov, se udeležuje predavanj in študira literaturo o pasmi, ki jo vzreja, da bi na ta način pripomogel k boljši kakovosti vzreje.

19. Člen

Dolžnosti lastnika plemenjaka so:

- Da skrbi za dobro zdravstveno in kondicijsko stanje psa;
- Da upošteva vse predpise in sklepe s področja vzreje, ki jih določi vzrejna komisija in KZS.

20. Člen

Prepoved vzreje oziroma preklic že izdanega VD lahko izreče vzrejna komisija:

- Če ugotovi, da je pes nosilec dednih hib;
- Če se ugotovi, da je pes v zelo slabem kondicijskem ali zdravstvenem stanju ali nima ustreznih nastanitvenih in zoohigienskih razmer, do ureditev le teh;
- Če v predpisanem roku in v celoti ne poravnava vseh finančnih obveznosti.

Vzrejna komisija o prepovedi vzreje oziroma preklicu že izdanega VD odloči na običajen način in lastnika obvesti s sklepom.

21. Člen

Prepoved vzreje izreče VK za določen čas, v izjemnih primerih je lahko tudi trajna, če jo na predlog VK potrdi pristojni organ KZS.

Lastniki psov morajo VK sporočiti vsako spremembo lastništva; v primeru da tega ne storijo, VK ne odobri paritve, dokler se sprememba ne uredi. Neupoštevanje vzrejnega pravilnika se kaznuje v skladu z disciplinskima pravilnikoma SKOPP – Klub 1 in KZS.

22. Člen

Pravilnik razlaga VK ovčarskih in pastirskih pasem (brez NO). Dopolnitve in spremembe se sprejemajo na enak način kot sam pravilnik.

23. Člen

Pravilnik je bil sprejet na delnem zboru sodnikov in pripravnikov za ovčarske in pastirske pasme (brez NO), v Domžalah, dne 17.9.2020. Veljati začne, ko ga potrdi Komisija za strokovna vprašanja KZS.